

Omvärldsbevakning

Oktober 2018

Småland-Blekinge-Hallands Brysselkontors omvärldsbevakning bygger på att vi gör ett urval av frågor som har internationell relevans utifrån våra läns situationer. Följaktligen gör vi bedömningen att EU:s eller andra europeiska regioners aktiviteter föranleder Småland-Blekinge-Halland att se närmare på sitt engagemang – på den europeiska arenan såväl som på hemmaplan. Aktiviteterna kan gälla EU-finansiering, direktiv eller samarbeten. Omvärldsbevakningen är indelad i två kategorier:

- **Strategiska ärenden:** Breda utmaningar av strategisk vikt med regelbunden uppföljning av status i Småland-Blekinge-Halland. Här presenteras även ett urval av områden och frågor som bedöms föranleda aktivitet hos medlemmarna på kort till medellång sikt.
- **Presumptiva ärenden:** Frågor som utifrån vad som sker på EU-arenan kan påverka Småland-Blekinge-Halland inom en snar framtid och kan leda till uppdrag för organisationen.

Parallellt med omvärldsbevakningen har varje läns medlemmar kartlagt och prioriterat sina gemensamma behov i läns specifika dokument. I dessa beskrivs länens respektive aktiviteter på hemmaplan och på vilket sätt man önskar engagera sig internationellt.

Specifikt för denna uppdatering

Osäkerheten kring vilken riktning EU-arbetet tar och vilka resurser som knyts till arbetet, påverkar denna omvärldsbevakning. Parallellt med EU-arbetet som pågår under nuvarande programperiod, redogör vi även för relevanta förslag för framtiden och vårt behov av att anpassa oss till dem eller att påverka förslagets utformning. Det mest konkreta exempel på detta är de olika program som ingår i EU-kommissionens förslag till långtidsbudgeten för åren efter 2020. Med förslaget ges en rimlig inblick i vad EU-kommissionen bedömer vara en framkomlig och nödvändig väg att gå för att nå medlemstaternas önskemål om färdriktning och resultat. Förhandlingarna som följer utgör dock, tillsammans med Brexitförhandlingarna, osäkerhetsfaktorer som kan förändra spelplanen.

Såväl på hemmaplanen som på EU-arenan ser vi en utveckling mot ett horisontellt angreppssätt på utmaningar. Ett av många exempel på detta är hälsa som återfinns som en aspekt av t ex livsmedel, transport och arbetsmarknad. För att bättre svara mot att övergripande frågor omfattar många tematiska ämnen, är alla pågående ärenden i omvärldsbevakningen sedan 2018 strategiska. Efter en överblick av det breda strategiska området, väljs ett antal aktuella frågor ut som Brysselkontoret bedömer som betydelsefulla. Här beskrivs även pågående aktiviteter och hur Småland-Blekinge-Halland kan agera framöver. För att utgöra ett relevantare beslutsunderlag har de tidigare *infoärendena* ersatts av *presumptiva ärenden*, vilka ger våra ägare större möjlighet att förbereda sig för framtiden.

Förutom att många regioner ser nytta av att delta i utformningen av lagförslag, tyder mycket på att ökat policyfokus i samarbete med andra aktörer i ökande grad ligger till grund för EU-finansiering. Omvärldsbevakningen speglar vikten av att engagera sig för att påverka relevant policyutveckling i tidigt skede. Alternativet är att i ett senare skede förhålla sig till förslag som bygger på andra aktörers input.

För att kunna göra vår röst hörd, hantera stora horisontella frågor som kräver betydande koordination och för att komplettera våra kompetenser med andras, ökar behovet av samarbete mellan Europas aktörer. Genom att delta i Brysselbaserade plattformar och nätverk säkerställs att vi är med i de grupperingar där utveckling sker – de som utvecklar nya tjänster, standarder och samtidigt sätter agendan för utformningen av nya utlysningar. Smarta specialiseringsstrategiers betydelse för att delta i dessa samarbeten fortsätter att öka.

EU-kommissionens arbetsprogram för 2018

Varje år lägger kommissionen fram ett arbetsprogram innehållande förslag på prioriteringar som unionen bör fokusera på under nästkommande år. Huvudinriktningarna för 2018 är "ett mer enat, starkare och demokratiskt EU" – en avspiegling av de utmaningar EU har att bemöta i form av Brexit, populism och diskussioner om vad EU ska göra framöver. Likt föregående arbetsprogram bygger insatserna på Junckers 10 prioriteringar och är sedan uppdelat i olika initiativ och förslag.

Slutspurt för Juncker

Då slutet för Junckers ordförandeskap i kommissionen kommer allt närmare (2019) märks en vilja att slutföra det arbete man påbörjade 2014. Detta kan bland annat ses i antalet förslag och initiativ som nu är fler än vi sett föregående år. Vid sidan av förslag från tidigare år presenteras 26 nya initiativ, uppdelat i två områden, och totalt 66 förslag.

För det första rör det sig om riktade lagstiftningsåtgärder för att färdigställa arbetet på prioriterade politikområden, som lades fram tidigare i år. Huruvida Europaparlamentet och rådet kan slutföra lagstiftningsarbetet före valet till Europaparlamentet i maj 2019 ställs det dock frågetecken efter. För det andra innehåller arbetsprogrammet även ambitiösa åtgärder och initiativ som är mer långsiktiga, när det nya EU med 27 länder formar sin framtid för åren fram till 2025 och därefter.

Framtidsvisioner

Inför 2017 var samtalstonen om Europas framtid aningen dämpad. Osäkerhet med både Brexit i Storbritannien, Trump i USA och flera stundande avgörande val i Europa spelade givetvis in. Inför 2018 var tonen självsäkrare och visionerna såg starkare ut, flera av de föreslagna insatserna i arbetsprogrammet hade fokus på tiden efter 2020 och även efter 2025. Olika visioner bland Europas medlemstater om EU:s värdegrunder riskerar dock att fördröja att arbetets fortskridande.

Fortfarande talas det tyst om Europa 2020-strategin samtidigt som många vill se hårdare krav på att EU-medel kan kopplas till nationella reformer. Om betydelsen för strategin minskar, vilken målbild förväntas såväl regionala som nationella utvecklingsplaner knyta an till? Man kan förstå att diskussionen om en gemensam strategi inte berörs i detalj då varje målbild tenderar att ha två sidor. De flesta vill t ex att en strategi ska ställa krav på konditionalitet och att EU-medel ska används för strukturreformer, men det innebär ofrånkomligen inskränkningar i såväl den nationella suveräniteten som principen om att beslut ska fattas så nära medborgaren som möjligt.

Många i Bryssel pekar ut euron som en nyckel till vilken väg EU-samarbetet ska ta. Därför är det logiskt att arbetsprogrammet har flera förslag som berör ekonomiska frågor. Beroende på vilka överenskommelser som sluts de närmsta åren kan en maktförskjutning i EU-kretsen ske, eventuellt till nackdel för svenskt inflytande beroende på vilket inflytande eurosamarbetet ges.

Fortsatt aktuella frågor från 2017 års arbetsprogram

Inför 2017 ville Juncker-kommissionen se ett "EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum". Ambitionen kvarstår och tycks stödjas av medlemstaterna som ökat både bindande och frivilliga samarbeten. Den sociala pelaren orsakar livliga debatter då EU-kommissionen vill att den leder till en EU-lagstiftning. Flera svenska aktörer motsätter sig detta med motiveringen att det kommer påverka vår välfärdsmodell negativt. EU:s finansiella instrument, som erbjuder olika typer av riskkapital, kan antas spela en stor och ökande roll framöver. Bland annat godkändes 2017 en förlängning av programmet till och med 2022, ett år längre än EU:s programperiod. Slutligen kan konstateras att Brexit fortsätter att påverka EU-samarbetet.

Innehåll

1. Strategiska ärenden.....	5
1.1 Ökat deltagande i EU-finansierade program	5
1.2 Vatten	7
1.3 Arbetsmarknad (kompetens)	9
1.4 Transport	11
1.5 Hälsa	13
1.6 Bioekonomi.....	15
2. Presumptiva ärenden.....	17
2.1 Smart specialisering.....	17
2.2 Smarta och hållbara städer, samhällen och byar	17
2.3 Klimatanpassning.....	18

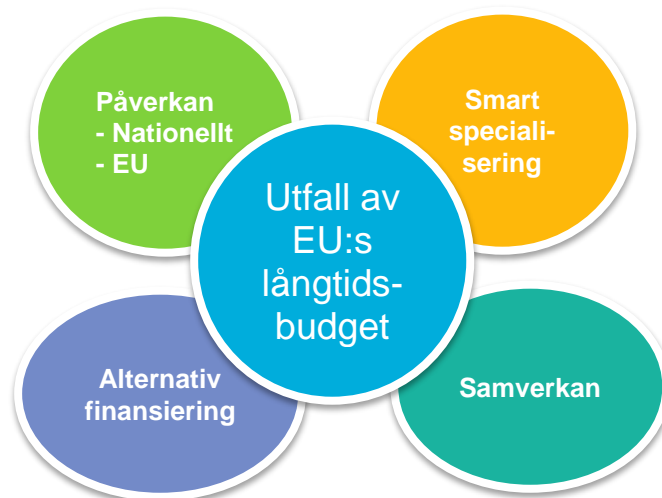
1. Strategiska ärenden

1.1 Ökat deltagande i EU-finansierade program

Livliga diskussioner förs om EU:s framtida roll samt vilka resurser som ska knytas till prioriteringarna. EU:s nuvarande programperiod löper fram till 2020 och efter att EU-kommissionen i maj 2018 släppt sitt förslag till en ny långtidsbudget för EU från och med 2021, står det klart vad vi har att förhålla oss till när förhandlingarna om förslaget inleds. Förslaget visar på en ambition att koppla EU-medel till nationella reformer och/eller den europeiska terminen med dess landsspecifika rekommendationer. Vidare vill man i högre grad än tidigare fokusera på europeiskt mervärde, resultat, förenkling och effektivisering. T ex föreslås att antalet EU-finansierade program ska minska från 58 till 37. Förslaget innehåller flera omprioriteringar jämfört med den nuvarande långtidsbudgeten, bl. a:

- EU:s program för livslångt lärande får fördubblat stöd (totalt 30 miljarder euro).
- Programmet för miljö och klimat, får markant ökade anslag. Dessutom ska alla framtida EU-programmen ha målet att bidra till klimatmålen med 25 % av sin budget.
- Europeiska socialfonden uppgraderas till ESF+ med en budget på 101,2 miljarder euro. Även hälsa kommer att inkorporeras inom ramen för ESF+.
- EU:s forsknings- och innovationsprogram får ökat stöd. Beroende på om man räknar in Storbritanniens utträde eller inte innebär det en ökning på cirka 30 – 50 %.
- Mer medel allokeras till politikområdet försvar och säkerhet samt migration.
- EU-kommissionen föreslår en ny investeringsfond, InvestEU, som ska samordna alla finansiella instrument inom EU.
- Sammanhållningspolitiken får minskat anslag med cirka 5%. Man ändrar dessutom kriterierna för att söka medel samt ökar andelen nationell medfinansiering.
- Den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) får minskat anslag med cirka 5%. Större vikt vid miljö- och klimatfrågor samt ökad nationell medfinansiering för landsbygdsutveckling.

Trots att osäkerhet råder om när förhandlingarna om EU:s långtidsbudget kan ros i hamn, har EU-kommissionen under 2018 presenterat flera specifikationer för utformningen av politiken för olika tematiska områden. Utfallet av EU-kommissionens förslag blir avgörande för Småland-Blekinge-Hallands utvecklingsförmåga och vi bedömer därför följande arbetsområden är av särskilt intresse:

1.1.1 Aktuella bevakningar

Medan hemmaplans arbete med att öka deltagande i nuvarande programperiods EU-projekt fortsätter, bedömer Brysselkontoret att fokus för Småland-Blekinge-Hallands arbete med finansieringsfrågor främst bör riktas mot de nya förslagen och förhandlingarna av förslagen fram till att den nya programperioden startar. Det handlar om att intensifiera samarbetet med andra europeiska regioner, fortsätta dialogen med vår nationella nivå och se vilka alternativ det finns för att fortsätta utvecklas, men även om att vässa vår egen förmåga och absorptionsförmåga.

Påverkan

När nu innehållet i förslagen är känt, är det viktigt att vi säkerställer att vår nationella nivå har beaktat våra synpunkter när de går in i förhandlingarna med andra medlemstater. Dialogen mellan vår regionala och nationella nivå är likaledes betydelsefull vad gäller att parallellt utforma våra svenska system för att hantera olika utfall av kommande förhandlingar. Även om utrymmet för större lobbykampanjer på den europeiska arenan minskat i takt med att vi går mot slutet av beslutsprocessen, kan ytterligare påverkansinsatser vara relevanta. Exempel på detta är höstens samarbete med Europaparlamentariker kring Interreg. Andra påverkansinsatser framöver skulle kunna röra möjligheter att nyttja synergieffekter mellan social- och regionalfonderna, forskning och innovation samt transport.

Alternativ finansiering

En stor andel av svenska regioners regionala utvecklingskapital har koppling till de så kallade strukturfonderna. Det finns dock potential att öka utvecklingsmedlen för vårt område genom att delta i EU:s tematiska program som kan fördjupa och förlänga andra insatser. Det gäller bland annat forskning och innovation, kultur, utbildning och företagande. I synnerhet då vissa program ger möjligheter till insatser på nya områden. Även EU:s låneformer kan vara värda att fortsätta beakta. För att bidra till ökad dialog i Sverige var Brysselkontoret i somras medarrangör till en större högnivåkonferens i Bryssel med temat "Regional och lokal utveckling efter 2020 – Hur påverkar EU:s flerårsbudget den regionala och lokala utvecklingen och vilka är alternativen för framtiden?".

Smart specialisering

För att öka vår andel av forskning och innovationsmedel, är det viktigt att se över möjligheterna att förbättra absorptionsförmågan i våra regioner. Vid sidan av att smarta specialiseringsstrategier (S3) tycks bli allt mer avgörande för framtida EU-finansiering, kan Småland-Blekinge-Halland-samarbetet vara ett verktyg för att utbyta erfarenheter kring S3 och därmed öka absorptionsförmågan av F&I-medel inom utvalda områden. Vi ser även att europeiskt samarbete idag i ökande grad knyts till samarbetsplattformar med S3 som gemensam utgångspunkt. Se mer under presumtiva ärenden.

Samverkan

Oaktat utfallet av nästa långtidsbudget för EU kvarstår behovet av samarbeten med andra europeiska regioner. Målet är att uppnå ökat kompetensutbyte och säkerställa att man är med i de grupperingar där utveckling sker – de som utvecklar nya tjänster, standarder och genom sitt samarbete attraherar ytterligare kompetenser. Småland-Blekinge-Hallands ägare har successivt ökat sitt utbyte med den europeiska arenan, dels för erfarenhetsutbyten, men även för att i allians med andra effektivare kunna påverka utformning av till exempel lagförslag.

1.2 Vatten

Att skydda och förbättra Europas vattenresurser är ett prioriterat område inom EU:s miljöpolitik. Under en lång period har många av Europas vattendrag, sjöar och kustvatten förorenats. EU vidtar därför åtgärder och har beslutskompetens för gemensamma miljö- och vattenfrågor.

Dricksvatten utgör grunden för folkhälsa, livsmedelsproduktion och ekonomisk tillväxt. Tillgång till och kvalitet på vatten är viktiga faktorer för regional utveckling/tillväxt; både vad gäller begränsningar i medborgarens vardag och näringslivets strategiska möjligheter att verka i regionen. EU-kommissionen uttrycker att det finns många relevanta intressenter att ta hänsyn till i lagstiftningsprocesser gällande vatten eftersom det berör flera ekonomiska och ekologiska aktiviteter inom områden som jordbruk, tillverkningsindustri, energi, hälsa, transport och turism m.fl.

Tillgång till och kvalitet på dricksvatten varierar mellan Europas regioner och kan förändras mycket snabbt. Sårbarheten kommer att öka i takt med klimatförändringar, genom varmare temperaturer och ökad förekomst av extremväder med risk för föroreningar. Under 2018 har EU-kommissionen kommunicerat vikten av åtaganden för att säkerställa tillgång till och kvalitet av vatten (kommunikation: *Water is too precious to Waste*). Kommunikationen bygger på att vattenbrist inte längre är begränsat till några få delar av Europa, utan att det inom en snar framtid kommer drabba fler områden över hela EU. Ändå är det främst södra och östra europeiska regioner som aktivt deltar på den europeiska arenan gällande tillgångsfrågan.

Med ovan föreliggande utmaningar är det viktigt att även nordeuropeiska regioner, som Småland-Blekinge-Halland, agerar proaktivt på den europeiska arenan. Det kan dels handla om att upprätthålla dialog med europeiska beslutsfattare kring klimatanpassning och vattenfrågor men också om att tillförskaffa sig kompetens för projekt- och processutveckling på hemmaplan som syftar till vattenfördröjande åtgärder i landskapet och/eller klimatanpassningsåtgärder.

Brysselkontoret bedömer att bevakning av både policyutveckling och samverkansmöjligheter bör vara relevant för våra medlemmar. Inte minst med tanke på att Småland-Blekinge-Hallands geografi, från väst till öst, har drabbats av vattenbrist. Ett problem som i takt med rådande klimatförändringar hotar med fler negativa effekter för den regionala tillväxten i Småland-Blekinge-Halland. Brysselkontoret har möjlighet att hitta ingångar till dialog med europeiska aktörer som kan komplettera pågående insatser i Småland-Blekinge-Hallands geografi, vilket förutsätter att det finns aktörer (innovationsmotorer) på hemmaplan som kan nyttja de samverkansmöjligheter som erbjuds.

1.2.1 Aktuella bevakningar

Under 2018 har EU-kommissionen både föreslagit uppdateringar av befintlig lagstiftning samt introducerat nya förslag till förordningar. Strategier, lagstiftningsförslag och initiativ berör både tillgång till och kvalitet på dricksvatten.

Ramdirektivet för vatten (uppdatering)

EU-kommissionen har påbörjat utvärderingen av ramdirektivet för vatten med de anslutna direktiv för grundvatten, miljökvalitet och översvämning. Ramdirektivet syftar till att etablera en ram för enhetliga regler på EU-nivå för skydd av europeiska sjöar, vattendrag, kust- och grundvatten. Direktivet fastslår arbetssätt som utgår från behov av att åtgärda brister i vattenmiljö och kvalitet i avrinningsområdena. Kommissionen uttrycker att det finns många intressenter att ta hänsyn till i pågående utvärdering eftersom ramdirektivet för vatten berör flera ekonomiska och ekologiska aktiviteter inom områden som jordbruk, tillverkningsindustri, energi och transport m.fl.

Dricksvattendirektivet (uppdatering)

Kommissionen har under våren 2018 föreslagit uppdaterad lagstiftning för dricksvatten som syftar till att säkerställa och kontrollera drickbart kranvatten i alla medlemsländer. Kommissionen vill sätta upp sammanlagt 18 olika bakterier och kemikalier på listan över ämnen som används för att bedöma om dricksvatten är säkert inom EU. Sveriges kommuner och landsting (SKL) är positiva till att revidera dricksvattendirektivet, men anser att direktivet måste ha en tydlig målstyrd inriktning istället för detaljstyrande regler. Från svenskt håll har förslaget bl. a fått kritik för utökad administration (rapporteringskrav) och kostnader för mätningar som saknar skälighetsbedömning.

Förordning om minimikrav för återanvändning av vatten (Nytt förslag)

I mitten av 2018 lade kommissionen fram ett nytt förslag till förordning om minimikrav för återanvändning av vatten. Förslaget syftar till att stimulera och underlätta återanvändning av vatten och är specifikt inriktat mot livsmedelssektorn. Förslaget ingår i kommissionens arbetsprogram för 2018 som en uppföljning av handlingsplanen för den cirkulära ekonomin. Kommissionen menar att minimikrav för återanvändning skulle komplettera EU:s rådande lagstiftning om vatten och livsmedel. Det skulle också innebära bättre förutsättningar för forskning och innovation där vattenåteranvändning ses som en nödvändig problemlösning (ex. vattenbrist i livsmedelssektorn).

Påverkansmöjligheter

Under hösten 2018 öppnade ett samråd för ramdirektivet för vatten. Aktörer i Småland-Blekinge-Hallands geografi kan ge sina synpunkter fram till den 4 mars 2019. Utvärderingen bedöms vara klar tredje kvartalet 2019 men fler aktiviteter förväntas efter utvärderingen då nästa förvaltningsperiod för ramdirektivet är mellan 2022 – 2027. Dricksvattendirektivet och förslaget om förordning om minimikrav för återanvändning av vatten är i ett senare skede i beslutsprocessen, vilket innebär att påverkansmöjligheterna är mindre.

Nätverk

Under året har ERRIN:s arbetsgrupp för vatten lagts ned och frågor gällande inlandsvatten hanteras numera i arbetsgruppen "Blue Growth". Då flera möten och informationsträffar förväntas under 2018 – 2019 avser Brysselkontoret att informera våra aktörer på hemmaplan om tillfällen att dryfta vattenfrågor ifrån sitt perspektiv. Detta eftersom våra ägare har visat intresse för bevakning av vattenförvaltning och möjligheter för Småland-Blekinge-Halland att bli en stark nordeuropeisk röst i frågor gällande vatten (både kvantitet och kvalitet).

1.3 Arbetsmarknad (kompetens)

Demografiska prognoser för kommande decennier pekar på minskad tillgång till arbetskraft i de flesta europeiska länder, vilket befarsas leda till ökad konkurrens om kompetens mellan regioner i Europa. Som ett led i ambitionen att balansera Europas demografiska utmaningar prioriterar EU-kommissionen arbetsmarknadsfrågor med betoning på det livslånga lärandet (kompetensutveckling). Ansvaret för sysselsättning- och socialpolitik ligger dock främst hos medlemsstaterna. EU:s uppgift är att samordna och stödja områden som yrkesutbildning, kompetensutveckling och entreprenörskap.

Vilka färdigheter och kvalifikationer som behövs på den europeiska arbetsmarknaden förändras bland annat i takt med samhällets digitala omställning. Vid sidan av EU:s ambition kring den sociala pelaren, har kommissionen tagit fram olika initiativ för att förebygga brist på arbetskraft. Ett exempel är EU:s kompetensagenda som innehåller 10 prioriteringar, där medlemsländerna uppmanas att satsa på kompetensutveckling som både håller hög kvalitet och är anpassad efter arbetsmarknadens behov. Kommissionen betonar även vikten av regionalt matchade yrkesutbildningar (och att höja yrkesutbildningars attraktionskraft). Detta eftersom det inte är långsiktigt hållbart att regioner konkurrerar om arbetskraften, i synnerhet då potentiell arbetskraft finns tillgänglig genom grupper som idag står utanför arbetsmarknaden, t ex nyanlända.

För att stimulera inkludering av grupper som idag står utanför arbetsmarknaden vill kommissionen till kommande programperiod (2021 – 2027) inkludera fler program under Europeiska Socialfonden (ESF). Det nya programförslaget benämns som ESF+ och inkluderar utöver ESF även andra program som påverkar arbetsmarknaden: "Ungdomssysselsättningsinitiativet" samt "Programmet för sysselsättning och social innovation". Dessutom satsar EU stort på Erasmus+ som går mot en fördubblad budget och innehållsmässig breddning. Därmed förutspås användningsgraden för kompetensförsörjningsinsatser utanför skol- och lärosätesmiljöer att öka genom program som ESF+ och Erasmusprogrammet. Det kan innebära att fler internationella strategiska samarbeten blir tillgängliga och kan användas av regionala aktörer för att tillgodose det regionala arbetskraftsbehovet och komplettera pågående regionala insatser.

Mot bakgrund av ovanstående och medlemmarnas prioriteringar bedömer Brysselkontoret att bevakning av följande områden är relevanta att fokusera på inom området "kompetensförsörjning"; **integration** (insatser för arbetsmarknadsintegration, etablering), **utbildning- och ungdomsfrågor** (yrkesutbildning, lärlingstillfällen, kompetensutveckling, kopplingar skola – arbetsliv) och **social innovation** (socialt entreprenörskap).

1.3.1 Aktuella bevakningar

Eftersom kompetens är en fråga som varje medlemsstat själv beslutar om, är EU-lagstiftningen begränsad. Kompetensförsörjningsfrågor på den europeiska arenan riktas främst mot projektutveckling och processer som syftar till att inkludera grupper som idag står utanför arbetsmarknaden. Brysselkontoret har skapat strategiska kontakter i Brysselbaserade nätverk. Det innebär att våra medlemmar har goda möjligheter att medverka i nätverk för projektutveckling och samverkan/partnerskap – givet att det övergripande syftet att insatserna kompletterar pågående kompetensförsörjningsprojekt i Småland-Blekinge-Halland.

Kunskap och utbildning

I det Brysselbaserade nätverket ReSET (Regions Skills, education and training) har våra medlemmar möjlighet att knyta kontakter med europeiska aktörer/regioner som arbetar med kompetens- och utbildningsfrågor. Med tanke på att EU:s program för livslångt lärande, Erasmus+, stärks i EU:s långtidsbudget finns det möjlighet att medverka och arrangera projektutvecklingsdagar knutet till utlysningar i Erasmus+. Områden för projektutvecklingsevent kan vara bl.a. yrkesutbildning (VET) och/eller branschspecifik kompetensutveckling. Vilket kan komma till gagn för branscher i Småland-Blekinge-Halland med behov av arbetskraft och utveckling av kompetenser för befintlig arbetskraft.

Ungdomsfrågor

Under European Week of Regions and Cities (EWRC) i oktober 2018 arrangerade Brysselkontoret ett ungdomsevent tillsammans med 2019 års europeiska ungdomshuvudstad Novi Sad (Serbien), Venedig och Oslos Brysselkontor. Som arrangör har Småland-Blekinge-Hallands Brysselkontor skapat goda förutsättningar för våra medlemmar att arbeta med ungdomsrelaterade frågor på den europeiska arenan. De övriga medarrangörerna arbetar aktivt med både policybevakning och nätverkande för projektspaning. Det finns en ambition från vissa Brysselkontor att fortsätta samverka med Småland-Blekinge-Hallands Brysselkontor kring ungdomsfrågor – t ex genom att fokusera på ett hälsoperspektiv eller inkludering på arbetsmarknaden.

Integration

I det Brysselbaserade nätverket ERLAI (European regions and local authorities on asylum and integration) kan våra regioner få kontakt med europeiska aktörer/regioner som arbetar med integrationsfrågor. Det finns möjlighet att inom nätverket skapa fora för projektutveckling och delta med goda exempel på seminarier. Brysselkontoret har för avsikt att bevaka utvecklingen av nya programförslag, som ESF+, för att Småland-Blekinge-Hallands medlemmar ska kunna ge inspel till programutformning för att säkerställa möjligheten att arbeta med integrationsfrågan med hjälp av EU-finansiering.

Social innovation

Det finns flera olika definitioner på social innovation, men den gemensamma nämnaren är att det i första hand syftar till att adressera en samhällsutmaning. I de fall social innovation berör kompetensutveckling och kompetensförsörjningsfrågor avser Brysselkontoret att bevaka och kommunicera de möjligheter som ges på den europeiska arenan. Detta eftersom våra regioner har långsiktiga uppdrag kring socialt företagande.

1.4 Transport

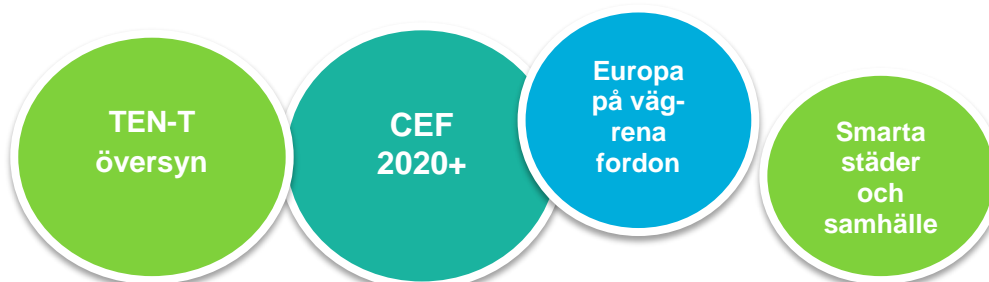
För att stå sig i en den globala konkurrensen behöver Europas rörlighet öka. Transeuropeiska nätverk (TEN-T) är EU:s plan för att sammanlänka transportkorridorer i Europa. TEN-T kan även ses som ett verktyg för att nå flera av EU:s mål, däribland ökad tillväxt och sysselsättning, territoriell sammanhållning och övergång till koldioxidsnål ekonomi och säkerhet. Framtida finansiering för TEN-T är under förhandling och flera aktörer arbetar nu för att säkerställa att specifika projekt och korridorer prioriteras, men även för att säkerställa stöd till horisontella områden såsom klimat och sjöfart. EU-kommissionen har även inlett en översyn, och ev. uppdatering, av TEN-T.

Inom EU:s transportpolitik talar man numera om *rörlighet* i bredare mening än enbart TEN-T. Fokus har förskjutits från investeringar i fysisk infrastruktur till lösningar för rörlighet i stort. Detta avspeglas inte minst i EU-kommissionens åtgärdspaketet *Europa på väg* som släppts i tre delar under 2017-2018. Syftet är att EU ska bli ledande inom ren, konkurrenskraftig och uppkopplad rörlighet. Paketet innehåller lagförslag och åtgärder gällande bl.a. digitalisering, minskade CO2-utsläpp, vägavgifter, kompetensförsörjning och arbetsvillkor. Att det inte endast handlar om att uppnå ett sammankopplat transportnätverk i form av TEN-T märks även genom betoning på åtgärdernas betydelse för t.ex. medborgarnas hälsa och säkerhet. EU-kommissionen pekar även på att nya transportlösningarna kräver investeringar i nya typer av infrastruktur. Vid sidan av investeringar i laddstolpsinfrastruktur uttrycks även behov av 5G-nät i och med utveckling av uppkopplade och automatiserade fordon.

Framtidens drivmedel är en fråga som skapar diskussion och där det finns starka intressen från olika håll. Flera ifrågasätter EU-kommissionens teknikneutralitet och beräkningsmetoder. Felaktig lagstiftning riskerar påverka kommuner och regioners möjligheter att tillhandahålla kollektivtrafik och annan offentlig transport, samt att nå klimatmål. Regioner och kommuner har värdefull kunskap och erfarenhet att bidra med för att säkerställa att EU-lagstiftning får rätt effekter. Påverkansarbete bedrivs mest effektivt i samverkan med regioner i Bryssel och Sverige gentemot framför allt regeringen och Europaparlamentet.

Transportlösningar för landsbygden är ett område av intresse för flera medlemmar och som ligger utanför TEN-T. Här kan det snarare vara relevant att nyttja initiativ kopplat till smarta och hållbara städer och samhällen, då begreppet har blivit allt mindre begränsat av storlek. Även inom EU:s landsbygdsprogram arbetar man nu på konceptet "Smart Villages". Idag satsar EU på forskning kopplat till transport och rörlighet via Horisont 2020. Även i efterföljaren Horisont Europa föreslås "Klimat, energi och rörlighet" finnas med som ett område. Samtidigt finns det möjlighet till erfarenhetsutbyten utan EU-finansiering. Ett gott exempel är erfarenhetsutbyte kopplat till höghastighetsjärnvägar som Brysselkontoret varit ett stöd i det senaste året.

Mot bakgrund av ovanstående och medlemmarnas prioriteringar bedömer vi följande vara av särskilt intresse:

1.4.1 Aktuella bevakningar

Transport, och inte minst TEN-T, är en fråga där ägarna till viss del har olika intressen, vilket påverkar Brysselkontorets arbetssätt. Flera frågor såsom transportmöjligheter på landsbygden och alternativa bränslen bevakas dock utifrån generella intressen.

Framtidens Connecting Europe Facility (CEF)

Den senaste tiden har flera aktörer intensifierat sitt påverkansarbete för fortsatt finansiering via CEF. I förslag till kommande långtidsbudget föreslås att finansieringen förblir densamma. Man trycker på att transport-, digitalisering- och energidelarna i högre grad ska integreras. En nyhet är i förslaget är satsningen på militär rörlighet. Centralt för denna satsning är begreppet *dual use*, dvs. att militära investeringar även gynnar det civila samhället. Det finns dock många frågetecken kring vad detta förslag innebär i praktiken. I CEF definieras även själva stomnätkorridorerna i TEN-T och de föridentifierade projekten i dessa. Det kommer vara svåra diskussioner om vad som ska prioriteras. Under hösten har Brysselkontoret å Region Hallands vägnar bedrivit påverkansarbete tillsammans med övriga regioner längs med sträckan Hamburg till Oslo (STRING-nätverket), både vad gäller föridentifierade projekt och satsningar på infrastruktur för alternativa drivmedel.

Översyn TEN-T

Senast 2023 ska EU-kommissionen utvärdera nuvarande TEN-T förordning och se om det finns anledning till uppdatering av vad som ska ingå i övergripande- och stomnätverket. Själva samråden förväntas dra igång under hösten 2018. För att få igenom ändringar krävs uppbackning från nationell nivå likväl som från EU-kommissionen och Europaparlamentet. Gemensamma och samordnade gränsöverskridande insatser kan dessutom ge en starkare röst och tydligare visa på ett europeiskt mervärde. För de som vill få igenom ändringar är det därmed hög tid att mobilisera och agera, både i Sverige och i Bryssel.

Europa på väg - Upphandling av rena fordon

Som en del av åtgärds paketet *Europa på väg*, presenterades hösten 2017 ett förslag till nytt direktiv för offentlig upphandling av rena fordon. Flera svenska regioner och SKL har reagerat på problematik kopplat till själva definitionen för "rena fordon". Ursprungsförslaget innebär i praktiken att lätta fordon endast ska anses rena om de drivs med el eller vätgas. För tunga fordon skulle det fortsatt vara möjligt att använda biogas, dock ej fordon som drivs med bioetanol och biodiesel. Regionförbundet i Kalmar län har bidragit med sina synpunkter till en gemensam påverkansinsats gentemot Europaparlamentet tillsammans med SKL och andra svenska regionala Brysselkontor. Det återstår att se vad resultatet blir och det kan finnas anledning till uppföljande insatser framöver.

Smarta städer och samhällen

En betydande del av det av området smarta och hållbara städer och samhällen berör transport. Även utvecklingen av begreppet Smart Villages kan vara av intresse då även detta inkluderar utmaningar för transport och kommunikation på landsbygd. Region Kronoberg är med som enda svensk representant i europeisk arbetsgrupp för Smart Villages. EU:s färdplan för 5G är i ett mer långsiktigt perspektiv av intresse att bevakas, då det i framtiden kan vara avgörande med 5G-uppkoppling för att kunna nyttja digitala lösningar för transport, inte minst på landsbygden.

1.5 Hälsa

På hälsoområdet har EU:s medlemstater beslutskompetens och EU-kommissionens roll är huvudsakligen att stödja medlemstaterna i arbetet och att främja forskning och innovation. Demografiska, tekniska och kostnadsrelaterade utmaningar ställer krav på att hälso- och sjukvårdssystem runt om i Europa reformeras och moderniseras. Därför uppmuntrar EU-kommissionen i mycket till samordning och samverkan, med eller utan EU-finansiering, samt att i högre grad överföra och dela erfarenheter.

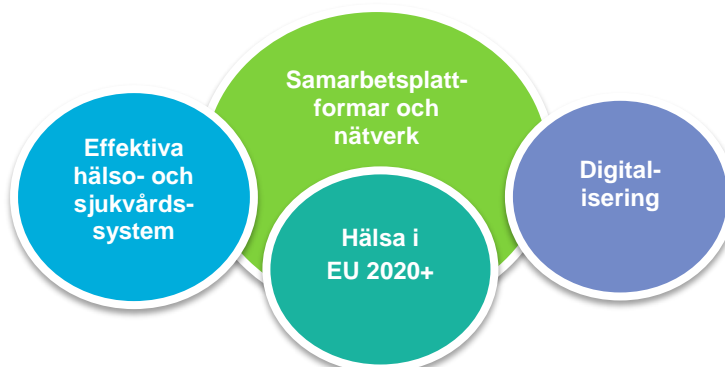
Digitalisering och utveckling inom e-hälsa ses som en del av lösningen på ovannämnda utmaningar. Inom arbetet med en digital inre marknad har EU-kommissionen nyligen uttalat sig om åtgärder som krävs på europeisk nivå för att digitalisering av hälso- och sjukvård ska bli verklighet. Möjlighet att nyttja data och gemensamma tekniska standarder är några faktorer som nämns. På en övergripande nivå diskuteras inom EU, både hos EU-kommissionen och hos andra intressenter, frågor som IT-säkerhet, affärsmodeller, standarder och etiska aspekter. Vi kan förvänta oss fortsatt fokus på digitalisering inom hälsa framöver.

Utvecklingen sker i ökande grad inom europeiska samverkansplattformar där aktörer från hälsoorganisationer och regioner gemensamt driver utvecklingen, bygger strategiska allianser för kompetensutbyte och även påverkar beslut och utlysningar. Det är således inte tal om enskilda projekt utan bredare sammanslutningar. Flera regioner deltar i nätverk där de agerar som referenssite för andra regioner för att på så sätt utveckla, sprida och hämta kompetens och lösningar. Flera regioner arbetar även med hälsoinnovation inom ramarna för smart specialisering.

Det har funnits oro för hälsofrågornas kommande prioritet på EU:s agenda. Å ena sidan läggs i EU:s övergripande politik allt större vikt vid sociala frågor och alla medborgares rätt till god vård. Å andra sidan finns det en oro att hälsa får lägre prioritet i ett framtida EU med nya utmaningar och krav på prioritering. Oavsett prioritet i EU minskar inte betydelsen av samarbete mellan europeiska regioner. Hälsa föreslås utgöra en del av EU:s kommande program för forskning och innovation Horisont Europa. Det föreslås även en efterföljare till EU:s hälsoprogram, men nu som en pelare inom ESF+.

Småland-Blekinge-Halland har ökat sitt europeiska engagemang inom området hälsa och medlemmarna formulerade bland annat ett gemensamt uppdrag kring att nyttja den europeiska arenan för att utveckla den nära vården. Brysselkontoret är ett stöd i att skapa europeiska kontakter till erfarenhetsutbyten, utvecklingssamarbeten och informationsspridning. Detta gäller både uppdraget om den nära vården och andra prioriteringar i medlemmarnas arbete kopplat till hälsa och sjukvård.

Följande frågor bedöms vara av särskilt intresse för Småland-Blekinge-Halland att bevaka:

1.5.1 Aktuella bevakningar

Fokus för medlemmarnas och Brysselkontorets EU-relaterade arbete inom hälsa kommer under 2018 vara att genomföra det gemensamma uppdraget kring den nära vården, utifrån ett specifikt fokus på patienter med kronisk sjukdom. Hos medlemmarna finns ambition om ett mer aktivt strategiskt europeiskt arbete inom hälsa, och kraftsamlingen kring uppdraget är en bra utgångspunkt för detta. Därmed bevakas även frågor av strategisk betydelse för att nyttja den europeiska arenan till utveckling inom hälsa.

Effektiva hälso- och sjukvårdssystem

Inom EU såväl som i europeiska nätverk pågår diskussioner, kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyten kring hur vi kan stärka hälso- och sjukvårdssystemets effektivitet. Utgångspunkten är som regel ett personcentrerat förhållningssätt och en integrerad och samordnad vård. Det uppdrag som styrgruppen gett till Småland-Blekinge-Halland kopplat till nära vård ligger väl i linje med dessa diskussioner. I genomförandet av uppdraget kommer det därför vara relevant att i högre grad delta i fora där frågor lyfts, både för att skapa strategiska kontakter, samt inhämta och sprida goda exempel och kompetens.

Europeiska samarbetsplattformar

Samarbetsplattformar blir allt viktigare för samverkan mellan regioner. De ger en ingång till utbyte, samlärande och långsiktiga samarbeten med andra regioner. För att kunna tillgodogöra sig nyttan och resultat krävs ett aktivt deltagande från experter från hemmaplan. För ett mer strategiskt arbete på hälsoområdet är det relevant att se över vilka plattformar som är relevanta, men även vilka resurser och strukturer som finns på hemmaplan. Bland de etablerade plattformarna finns European Innovation Partnership for Active and Healthy Ageing (EIP-AHA), men även mindre regionala nätverk såsom EUREGHA och ERRIN:s arbetsgrupp för hälsa. Smart specialisering har också kommit att spela en roll för samverkan inom hälsoinnovation, med två nystartade partnerskap på just detta område: *medical technology* och *personalised medicine*.

Hälsa i EU 2021-2027

I maj presenterades kommissionens förslag till ny långtidsbudget. En av de största nyheterna är att EU:s hälsoprogram föreslås bli en del av ESF+. Detta uppges kunna skapa större synergi till t.ex. socialfonden, vilket skulle kunna vara positivt då hälsoprogrammet idag nyttjats av få regioner. Huruvida detta kommer ske i praktiken återstår att se, hälsoprogrammet föreslås fortsatt vara en separat del som förvaltas av EU-kommissionen. Horisont 2020 har haft en betydande roll i finansiering till projekt kopplat till hälsa- och sjukvård. Detta ser inte ut att minska i förslag till efterföljaren Horisont Europa. För lärosäten såväl som regioner är det av intresse att bevaka utformningen av programmet. Även det föreslagna programmet Digital Europe kan innebära nya möjligheter till finansiering.

Digitalisering av europeisk hälso- och sjukvård

Våren 2018 släppte EU-kommissionen ett meddelande om digitalisering av europeisk hälso- och sjukvård med förslag på åtgärder för att patienter och forskare ska kunna dela data, samt utveckling av digitala lösningar för personcentrerad vård. Detta kan på sikt skapa nya möjligheter, finansiella och icke-finansiella, som Småland-Blekinge-Halland kan nyttja för att utveckla så väl den nära vården som andra utmaningar kopplat till hälsa. Den ökade synlighet som EU-kommissionen ger till ovannämnda frågor skapar också ett ökat intresse och fler mötesplatser, som kan nyttjas till att etablera kontakt och utvecklas tillsammans med andra regioner, lärosäten och aktörer.

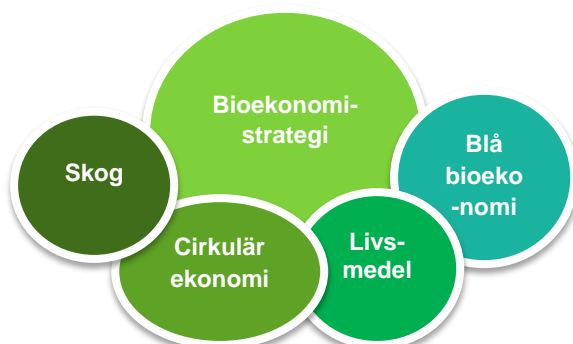
1.6 Bioekonomi

EU:s arbete för att möta de miljö- och klimatrelaterade utmaningar vi står inför sträcker sig över flera policyområden. För att ställa om till ett mer fossilfritt samhälle satsar EU precis som europeiska regioner på att utveckla bioekonomin. I bioekonomin används förnybara biologiska resurser och avfall till biobaserade produkter, tjänster och energi. Fokus för EU:s satsningar på bioekonomi har tidigare varit forskning och innovation, men det talas allt mer om marknadsvillkor, kompetensförsörjning utveckling och uppföljning. Kopplingen till cirkulär ekonomi lyfts dessutom tydligare – ett hållbart samhälle förutsätter både att bioekonomin är cirkulär och att den cirkulära ekonomin är biobaserad. Bland europeiska regioner är det framförallt styrkeområden och resurser kopplat till skog och livsmedel som utgör grunden för satsningar på bioekonomi. Bioekonomi anses särskilt gynna landsbygden och kustområdena. Majoriteten av europeiska regioner har bioekonomi som prioritet i sina smarta specialiseringsstrategier och det bedrivs innovationssamarbeten och pilotprojekt både kopplat till livsmedel och skog.

Hösten 2018 presenterade EU-kommissionen en ny bioekonomistrategi. Den kan ses som EU:s gemensamma handlingsplan för att utveckla en hållbar och cirkulär bioekonomi som ska tjäna det europeiska samhället, miljön och ekonomin. Både i strategin och i förslag till kommande EU-program för forskning och innovation, Horisont Europa, uppmanas regioner att stärka utvecklingen av regionala bioekonomier genom smart specialisering. I förslag till Horisont Europa öronmärks medel specifikt till området *Livsmedel, jordbruk, landsbygdsutveckling och bioekonomi*, vilket tycks innebära en betydande ökning jämfört med nuvarande budget.

Det finns en stor potential att utveckla och nyttja skogens resurser som ersättning för fossila råvaror, men med ett ökat nyttjande blir frågan om hållbarhet allt viktigare. Skogspolitik är i sig inget kompetensområde för EU, men påverkas ändå av lagstiftning inom klimat och energi. De senaste åren har ett antal förslag med betydelse för skoglig bioekonomi förhandlats på EU-nivå. Då har det varit tydligt att geografiska förutsättningar och synen på skogen skiljer sig mycket åt inom EU och att Sverige särskiljer sig från de flesta andra länder. För svensk del, såväl som för Småland-Blekinge-Halland, är det relevant att öka kunskapen om våra förutsättningar och hur skogen kan nyttjas på ett hållbart sätt.

Livsmedelsnäringen är en annan huvudpelare av bioekonomin och som även är tydligt kopplad till cirkulär ekonomi. Dels handlar det om att nyttja restprodukter från livsmedelskedjan till nya material och energi och dels handlar det om att öka resurseffektiviteten inom livsmedelssektorn. Att odla grödor enbart till energi är dock en fråga som skapat stor debatt inom EU. För att stödja utvecklingen av livsmedelssektorn arbetar EU med stöd till innovation, bl.a. genom olika typer av samarbetsplattformar.

1.6.1 Aktuella bevakningar

Enligt förslag till ny långtidsbudget vill EU-kommissionen öka resurserna till områden kopplade till bioekonomi. Detta kan innebära möjligheter och begränsningar för Småland-Blekinge-Halland. Därför är det relevant att medlemmarna fortsätter sitt europeiska engagemang och påverkansarbete inom bioekonomi. Uppdateringen av EU:s bioekonomistrategi påverkar området som helhet och är därmed av generell intresse. Med uttalade intressen inom underområden, som skog och livsmedel, görs mer specifika insatser inom dessa.

EU:s bioekonomistrategi

Hösten 2018 presenterade EU-kommissionen en ny bioekonomistrategi som ersätter tidigare strategi från 2012. Med EU:s uppdaterade strategi befästs bioekonomins roll för Europas utveckling. Drygt 98% av alla europeiska regioner har prioriterat bioekonomi och det finns fördelar med att samverka, inte minst för att kunna stå sig i den globala konkurrensen. Möjlighet finns att sprida kompetens i Småland-Blekinge-Halland kopplat till exempelvis bioenergi, skog och trä samt livsmedel. Den nya bioekonomistrategin utgår från ett cirkulärt förhållningssätt och sätter fokus på att stärka och främja uppskalning av sektorn, utveckling av strategier på olika nivåer samt utreda ekologiska begränsningar. EU:s bioekonomistrategi kan därmed påverka och bidra till medlemmarnas utvecklingsmöjligheter inom området bioekonomi. Horisont Europa förslås avsätta medel till bioekonomi och redan nu kan det vara aktuellt att förbereda sig inför nyttjandet av programmet och kommunicera vad man vill se i kommande arbetsprogram.

Skoglig bioekonomi

Ett antal europeiska regioner har specialisering inom den skogliga bioekonomin. Småland-Blekinge-Halland har utifrån regionala styrkor och kompetenser goda möjligheter att gå in i strategiska samarbeten och innovativa projekt med dessa. Brysselkontoret följer utvecklingen av ett nystartat nätverk för skogsregioner, vilket kan vara ett verktyg för kunskapsspridning och påverkansarbete gentemot EU. Några aktuella frågor är översyn av EU:s skogsstrategi, riktlinjer för kaskadanvändning och bioekonomistrategin. EU arbetar just nu på en långsiktig strategi för minskning av växthusgaser, vilken kan komma att sätta ramarna för lagstiftning med påverkan för skoglig bioekonomi från 2030. Oavsett om det gäller erfarenhetsutbyte, innovationssamarbete eller påverkansarbete, finns det mycket att vinna på samarbete med andra aktörer i såväl Bryssel som på hemmaplan.

Livsmedel

Det finns stor potential för våra aktörer att fortsätta arbetet med att stärka den regionala livsmedelskedjan genom EU:s program och europeiska samarbetsplattformar. EU:s agenda "Food2030" samt deltagande i nätverket ERRIN kan möjliggöra erfarenhetsutbyte och projektutveckling. För att våra medlemmar effektivt ska kunna nyttja dessa möjligheter bör strukturer och motorer på hemmaplan identifieras – betydelsefullt för att kunna samarbeta i den tematiska smarta specialiseringsplattformen för livsmedel/jordbruk.

Blå bioekonomi

Både EU-kommissionens och regioners blickar riktas allt mer åt den blå bioekonomin, där akvatisk biomassa såsom fisk och alger ersätter fossila råvaror. I våras lanserade EU-kommissionen satsningen "Blue Bioeconomy Forum" som nu arbetar på att ta fram en färdplan för att Europa ska bli ledande inom området. Om Småland-Blekinge-Halland vill ta en roll inom blå bioekonomi på den europeiska arenan, finns det just nu goda möjligheter att påverka EU:s utveckling av policyområdet. EU-kommissionen efterfrågar både arbetsgruppsdeltagare och projektexempel.

2. Presumtiva ärenden

2.1 Smart specialisering

Betydelsen av smart specialisering på den europeiska arenan bedöms fortsätta att öka. EU-kommissionen förväntar sig att regioner som vill ta del av strukturfondsfinansiering arbetar med smart specialisering (S3). Begreppet är även centralt i andra EU-finansierade program. S3 syftar till ett koordinerat och långsiktigt arbete i regioner för att attrahera etableringar, investeringar och kapital till den egna regionen. I Sverige har processen att ta fram S3-strategier varit haltande, men i dagsläget har en majoritet av svenska regioner utformat sin egen strategi.

Smart specialisering är ett strategiskt verktyg eftersom det har gått från en metod för utformandet av strategier till en viktig dörröppnare för utvecklingsarbeten och policypåverkan. I EU-kommissionens programförslag för kommande budget (2021-2027) framhålls vikten av att regioner använder den S3-struktur som vuxit fram under nuvarande programperiod. Därför förutsätter kommissionen att medel från sammanhållningspolitiken används för att stärka den egna regionens attraktionskraft, motorer och för att hitta sina nischer i europeiska värdekedjor, allt oftare en förutsättning för samverkan med andra på den europeiska arenan.

Genom att delta i europeiska plattformar och nätverk säkerställs att vi är med i de grupperingar där utveckling sker – de som utvecklar nya tjänster, standarder och samtidigt sätter agendan för utformningen av nya utlysningar. Med andra ord syftar S3 till att hjälpa regioner att lägga grunden för att regionala aktörer ska kunna driva förnyelse och förädla befintligt näringsliv inom utvalda områden.

2.2 Smarta och hållbara städer, samhällen och byar

De senaste åren har EU:s fokus på hållbara och smarta städer ökat. Hållbara städer handlar ofta om transportlösningar och bilfria städer, men också om sociala aspekter så som integration och boendesegregation. Smarta städer handlar ofta om hur man kan använda digitala lösningar och teknologier inom bland annat energi och transport för att skapa en hållbar stadsutveckling.

Satsningar på smarta och hållbara städer är således inget nytt inom EU, men under de senaste åren har begreppen utvecklats och breddats. Det berör inte bara storstäder utan även mindre kommuner och samhällen. Detta öppnar upp för fler möjligheter till erfarenhetsutbyten men också för att söka finansiering.

Ett relativt nytt begrepp inom EU är Smart Villages. Här talar man istället om att landsbygdens möjligheter till utveckling genom att nyttja digitala lösningar kopplat till exempelvis service, transport och hälsa- och sjukvård. Region Kronoberg deltar som svensk representant i en europeisk tematisk arbetsgrupp som arbetar med att utveckla Smart Villages. De har även lyckats attrahera en ESPON-konferens till regionen som rör just landsbygdens utvecklingspotential. I förslag till framtida jordbrukspolitik talar EU-kommissionen om satsningar för en pulserande landsbygd. Som vi nämnt under ärendet bioekonomi föreslås även att medel inom posten för forskning och innovation specifikt öronmärks till området *Livsmedel, jordbruk, landsbygdsutveckling och bioekonomi*. För samtliga medlemmar kan det därför vara av intresse att bevaka vilken roll Smart Villages får efter år 2020. Smart Villages kan bidra till att bredda synen på landsbygden, både vad gäller dess strukturer idag och dess innovationspotential.

2.3 Klimatanpassning

EU:s arbete kring klimatförändringar och hållbar utveckling har blivit alltmer påtagligt under de senaste åren. Det handlar inte enbart om att minska CO₂-utsläpp utan även om klimatanpassning, det vill säga insatser för att hantera förändringar som är på väg att ske. Det kan till exempel handla om att minska vattenförbrukningen, anpassa byggnormer eller utveckla grödor som bättre klarar torka – det rör alltså många frågor av betydelse för Småland-Blekinge-Halland.

Redan idag finansieras projekt kopplat till klimatanpassning till exempel via EU-program såsom LIFE och Horisont 2020. I förslagen till kommande programperiod ges ännu större utrymme för detta, till exempel Horisont Europa där begränsning och anpassning till klimatförändringar är högt prioriterat. Frågor kring förbättrad miljö och klimat inkluderas i samtliga ansvarsområden i EU:s förslag till långtidsbudget för 2021-2027. EU-kommissionen föreslår att 25% (320 miljarder euro) av den nya långtidsbudgeten tillägnas arbete med de globala klimathotet och målen uppsatta i Parisavtalet. Med sin erfarenheter av arbete med miljö och klimat, kan satsningarna öka Småland-Blekinge-Hallands möjligheter till extern finansiering.

EU-kommissionen förväntas även att färdigställa sin utvärdering av EU:s klimatanpassningsstrategi till slutet av 2018. Sommarens bränder samt rapporten från FN:s klimatpanel som släpptes i början av oktober har ytterligare satt ljus på behovet av klimatanpassning i EU:s arbete. EU-kommissionen kommer även arbeta internationellt med frågan, till exempel genom den nylanserade globala kommissionen för klimatanpassning (Global Commission on Adaption). Frågan om klimatanpassning är relevant på alla nivåer och kan till högsta grad komma att påverka alla medlemmars arbete med miljö och klimat.